

5/7-94.

109528
Res

Her,

Knut Baardseth
Postbox 30
2310 Stange.

Takker først for dei listene som jeg fikk låne, det var mye interessant stoff der, såg der skjebnen til mange av dei som jeg reiste ut med, I Graz hadde vi gruppefører : SS -Uscha Maringer, Dei jeg minnest i vår tropp var, Eilif Hendsvoll, som var flink til å spille sazofon, Anders Grønneberg, under en straffeutmars med full utrustning og 3 mursteiner i Tornistret, 30 km, det var på lørdags morgen når utmarsen var unnagjort fikk vi fri til å gå til byen, derfor vart den hard, Jeg begynte å sakke akterut, da tok Grønneberg min sekk i tillegg tuil sin, vart veldig glad for det, det lettet mye, det var veldig varmt, etter 10 km ca var jeg så mye restuert at jeg kunne bære sekken selv, så var det en Danske, Carsten Razsmusseen, Maringer betraktet oss, Carsten og meg som dei minste millitære personer, ville gjerne bli kvitt oss. Anledningen bød seg, Leipstandarte A,H, skulle ha noen rekruter, fra vår gruppe vart Carsten og undertegnede tatt ut, tilsammen var vi 30 stk. reiste med tog fra Graz over Munchen. ved fremkomst Munchen var det brutt ut differi i vår vogn, ble pendslet inn på et sidespor sto der i karantene 14 dager, Kom til hovedkvarteret til Leipstandarte, A, H. var dei reist, vi skulle vere i lag som tropp til, Jonas Lie, til Balkan, No var det for sent vi returnerte til Grats, Maringer var mitt i timen om våpenbruk da vi ankom, han vart nu overrasket, tok seg fort inn, vorpå han stilte spørsmålet, om vi kunne definere zsilens - akse, Vi hadde enda ikke fått satt fra oss vår bagasje, Desuten hadde vi mist tre ukers undervisning, Vi kunne selvfølgelig ikke svare, vart da bedt om å gå to etasjer opp til våpen mesteren å hente den ned, Iver etasje sto det en dunk med 20 l vann til nødslukning, våpen mesteren anviste oss den, vi måtte bære den ned, vi forsto at han ville gjøre oss til narr, han tenkte ikke på at narren var han selv, Jeg så da Carsten Falt han og en annen Danske som Tenkte å hjelpe dei vart brukt til blinkskyting av Russerne fra den andre siden av Labaelven, Jeg var med som pioner, vi låg da i dekning broen var sprengt det var trebro var sprengt 10 cm over vannet, slik at vi måtte svømme ut for å spikre planker over og lage en løpe bro, så fort som mulig, da det var bare 7 mann som var kommet over sammen med Russerne, og holdt et lite brohode, den ene av dem som var med over var Tom Lund, han fortalte va som var skjedd da dei løp over, også Carsten skulle være med, Så var det en Wagen, er ikke sikker på fornavnet, var over 30 år da 1941. så vartet en Pettersen, han fikk et skudd i foten ved våpen ren gjøring på stuen, pistolen hørte til en av underførerne, det var en Danske som var den uheldige ved våpen pussen tok ut magasinet glemte skuddet i løpet, trakk av under bordet. vordan det siden gikk med Nordmannen vet jeg ikke. Dansken fikk en reprimande, Vi reiste fra Graz 24 -8 - 1941, Vi var den første Dansk Norske Ersatsenhet til Diw, Wiking vi reiste først over Crakow der vi hadde en pause på fire dager. Der opplevde jeg noe av grusom hetene som hendte det var så utrolig at jeg nektet å tro det var sant på marsjen gjenem byen til jernbanestasjonen ble vi var at det hang folk etter halsen i lysstolpene ikke bare en men nesten i ver enkelt når vi kom frem viste det seg å være Jødefanger som Wermaktsoldater førte med seg bildet var ikke godt. så videre over Lemberg vor vi vart kjørt inn på et sidespor og var der i 8 dager, I gatene der låg det enda falne en del sivile som Russerne hadde tatt ut og skutt, det var Jøder og intulektuelle, som vart fortalt oss av sivile fra stedet. På grunn av den Ruiske jernbanen var smalsporet slik det vart mye arbeide før, transport av utstyr og folk vart forsinket. det mest livsviktige gikk først med jernbanen. Vi kom frem til Belaija - Zerkow mitten av September. Kiew var enda ikke tatt vi vart liggende der til sikring mot partisaner og vi fikk der etterutdanning, Dei Norske og Danske vart no skilt, Danskene fikk en Dansk SS - Ustuf Vi Norske fikk en eldre SS - Stuscah som hadde vært med i første verdenskrig og var en av dei to hundre som slosst for Hitler, alle var blit dekorerte, som han sa så var det best for helsen å gjøre seg usynlig, for så åsi alle var på et eller annet vis forsvunnet eller død, han var livredd at Hitler skulle oppdage ham, Kring 10 - 12 -41 vart vi sendt til fronten det var to Ju 52 som landet først i Taganrog, et med Norske først med vår leder vi skulle ta oppstilling utenfor flyplassen det kom en ganske stor eskorte av motorsyklister deretter biler

Beslutning Fik Splia ~~17~~ 17.11.11
Pedar SVENNING Fra Egg
Kvamsøen - i Bålså

Drac suakk... Elter kris i Bålså
På forretningsreise til Oslo. bla bla

Ranar og drapt

Kritisk som sønn av Fru
Som som var landskjenner
H...

deriblandt stabsbil der Hittler var med hadde vert på inspeksjon, Nu var og Danskene kommet til, bilen til Hitler var stanset, en av hans Adjudanter kom frem til oss, no var den Danske SS-Ustuf kommet frem til oss, Adjudanten sa: wass for einen sauhaufen is dass. Dansken meldte fra at det var en del av den første Norsk Danske Ersatsenhet til Diw Wiking som nettop hadde landet med fly. Adjudanten gikk til bake og meldte fra, i mellemtiden vart det tid slik at vi var så noenlunde en militær presentabel enhet Hitler kom frem til oss hilste og holdt en kort tale deretter kom han og hånghilste på ver enkelt av oss og ønsket oss alt godt for den heroiske kamp som foresto. Deretter kjørte han ut til sitt fly og med jagereskorte forsvant flyet i det samme kom det to Rusiske jagere som hadde fløyet lavt over sjøen og dukket plutselig opp men for sendt dei slapp et par lette bomber og skjøt med mitraljøser.ingen var skadet, Da først kom vår SS - Stucha, sa at han måtte leite opp et avtrede derfor hadde han ikke vert til stede da Hitler var der, Etterpå forklarte han oss vorfor Han falt ved Mius da en Rusisk spetropp hadde overrasket en horjpost (lyttepost) som var alene og gikk frem etter at det var så mørkt at han ikke kunne sees av fienden, Det var mellom 30 og 40 minusgrader den tiden, spetroppen var kommet gjenem og sprengte en del bunkere ved å kaste håndgranater gjenem ovnsrøret, var flere Nordmenn som vart drept ved dette raidet, vem vet jeg ikke da det ikke var vårt Kompani. og det låg langt til høyre for der vi lå da. . Kring den 20 - 12 - 1941 kom vi fram til våre enheter, vi var 7 mann som kom til 5 kompani blandt dem Norvik Qvisling AAgren Arne og en bror av han . Sist jeg traff AAgren var November i 1942 han hadde da forpleinings vogna og og som jeg kan erindre hadde han med all forplining til kompaniene, Vi hadde dårleg med mat, vi låg slik at vi kunne se helt inn til Ordshonikidse vi såg røken fra togene, på sletten foran oss kom det en hest, den var ubeskadiget, jeg mente vi kunne få mye mat av den, ingen var kjent med slaktning da jeg var bondegutt og hadde vert med på mye hjemmeslaktning hadde og slaktet en par kalver selv spekalver er ikke dei beste å få livet av, påtok meg å skyte hesten få den og partere opp slik at det vart ferskt kjøtt til hele zoget, vi stekte kjøtt i bunkerne, det smakte herlig. Dagen etter kom Kompanisjefen, forbød oss å spise hestekjøttet begrunnet det med at hesten slet og arbeidet for oss mennesker og skulle ikke spises. Vi måtte under oppsyn grave ned alt kjøttet, og fortsette å svelte. Vi og Russerne låg da langt fra verandre akkurat der, slik at vi fritt kunne bevege oss, Slik vart det til at jeg tok en tur opp i et lite sted der .Traff AAgren hadde ikke sett han siden vi vart oppdelt for ett år tilbake, pratet en del i lag fortalte at vi hadde lite mat. det kan jeg ordne for deg sa han bli med på forpleinings vogna da først fikk jeg høre va stilling han hadde , Fikk med to kg druesokker smør Dansk hermetikk så mye jeg kunne bære, Norsk tobakk. bonenkaffe, Jeg var så gla alt det jeg fikk var lett å bære. Han fortalte meg der han ventet på å få reise til Norge for å ordne div familisaker han var gift, Siden traff jeg han da vi var på skokshugst oppe i Mokka i Ogdalen Spurte vordan det hadde gått med det familære, ver med ut sa han utem fortalte han at hans svigerfar var på brakka familiens hennnes viste ikke at han hadde vert gift. Han hadde reist til Norge Mitten i Desember 1942, Jeg kom i samme gruppe i 5 kompani Nordland som Bjørn Johansen Fra Oslo som var veteran hadde vert med i Diw Wiking fra den vart opprettet og vert med på hele felttoget til da, Av han lærte jeg mye vordan mann kunne berge seg. Er han stor takk skyldig, Tenker tilbake på avskjedsordene til: SS- Uscha Maringer , han var stolt av oss alle, men Tuff blir ikke gammel ved fronten, Jeg var nu litt egen og sta tror at det reddet meg ,var ingen sau fulgte min egen innsikt, Var vel den enesten som overlevde så lenge ved fronten av hele kompaniet.

Sender med en liste over dei frontkjemperne fra Sparbu, som jeg vet var i kamp i Rusland.

Kristian Solem Sørlia Sparbu, Sønn av den Landskjente Naturlege ,nevnt: fru Solem.

Vart såret ved leningrad lungeskudd, Døde Tidleg,

To av sønnene til Aksel Mære, Odvar, f, 1920. Kåre, f, 1922, begge var i en av Politikompaniene, Under Jonas Lie, Begge er døde , Petter Hansen. f, 1922 også han i Politikompaniet, Ved arrestasjonen var han ved politiet i Levanger og vart satt inn på Falstad som en av dei første, Tre dager senere kom jeg inn og kom på same selle tomannsrom som vanlig tok jeg det som det kom,sa her er det fint, Petter svarte en slik dag til og jeg henger meg ,så fortalte han om en forhenværende **Sebisk fange**, Fangene som nu satt inne fikk

med en stor stakk og banket fangene, Det hadde kommet så mange og det var kommet ,leirkommandant: Halvorsen, det vart slutt på dette,det gikk nu stygge rykter om at Russerne hadde tilbudt hjelp ved fullførelsen av rettsopå -gjøret, Vi var en 30 fanger på den gangen, to på ver selle, Maten var en gulnet spekesil en kokt grodd potet sam vart kastet inn på sella, så var det en tynn brøskive til ver.på en mnd gikk jeg ned 30 kilo.En dag kom vaktene stormende opp og stilte seg to utenfor ver selle med gever påplantet bajonetter, Vi fikk høre det var en høyere Russisk Ofiser som kom på innspeksjon, Petter og jeg var enige om å ha dørvakt ver sin dag,nu var det Petter sin tur, Døren vart opplåst Petter meldte fra,på forståelig Norsk spurte Russeren om vor han hadde vert ved fronten, Petter sa ved Leningrad, vorpå Russen spurte om han hadde skutt mange, Petter det var ikke så godt å vite men 200 var det sikkert,døren vart lukket flere spørsmål var det ikke,Jeg sa vorfor sa du no det, svar vi blir skutt likevel, det var hans instilling da, Noen dager senere,om kvelden i 22 tiden tok det same seg opp vaktene med påsatt bajonetter stilte seg opp på nytt, Kristian Solem hadde nabosella, da dørene vart låst opp av vaktsejfen ,spurte Kristian: skal vi ta med bagasjen, Gjør som dere vil, men dit dere kommer behøver derre ingen ting,For meg var det enkelt, var blit arestert på toget og hadde ikke annet en dei klærne som jeg gikk å sto i. Vi måtte springe to og to med to vakter bak som liksom stakk oss i rompa med bajonettene. Nede i gården vart det en samling på ca 200 mann alle som hadde vert i Grense og Statspoliti Skulle stille for seg selv,dei rene frontkjemperne, Skulle ut på en tur Dei tok ut 7 mann ver gang,og det var springmsrsj med vakter og stikking med bajonetter,dei svingte

liksom ut av leiren, etter en tid hørte vi skytning.så var det neste pulje,slik fortsatte det,jeg hadde litt underretning da en bror av Rolf Saltnes som hadde vert instruktør i A,T, var gang gutt, jeg hørte noe banking spurte Magne va det var han fortalte det var noen som laget i stand ei brakke og satte netting for vinduene trakk min egen slutning da oppstyret begynte men ville ikke si noe til dei andre, det kunne jo ha vert galger dei var troende til litt av vert,disse Tysker arbeiderne og deres likesindede. Ei av vaktene gikk mellom rekkene. Gauslo en Unterstormfyrrer, vart tilsnakket. nu er du vel redd, jeg redd nei redd er jeg ikke, var svaret på Bergensk. Vi kom no rundt hovedbygningen, vart samlett på ett rom vi var ca 100 på det rommet, frontkjempere..

Rolf Saltnes. f, 1925. Søskenbarn av Odmar og Kåre Mære . Tremenning med Roll som meldte seg 14 år gammel .var med i Finland. Rolf var i Regiment Norge Sammen med,Torleif Grande , Som ved en tragisk hendelse vart dømt til straffekompanie (Mrschblock)

Grunnet et brev han sendte til sin søster,brevet vart sendt med en kamerat for å gå utenom sensuren, det havnet i feile hender, I brevet fortalte han vem som var Gestapoagenter og ba henne gi opplysningene videre, Hun mottok aldri brevet. Torleif vart hardt skadet, ein kamerat fik dratt han i sikkerhet, han berget livet det var et maveskudd, fikk ødelagt tarm -systemet, på en måte var han merket for livet,vart gift og fikk barn døde mitten på 80 tallet ved ei arbeidsulykke.meg betrodde han vem som hadde fått brevet og vordan det var kommet i gale hender, ved Kriksrettsdommen,ved fronten og vem som hadde melt ham til gestapo han fikk greie på alt va som hadde hendt.

Vedkommende fikk etter krigen dødsdom og ble skutt.

Østerås fornavn og enhet vet jeg ikke, hans far var Meierist på Lein meiri i Sparbu. han falt, Olav Stedje melte seg og bare 14 år,han var eneste sønn til Gammelhjemsbestyreren i Sparbu, falt Ved Kaprolat eller Hasselmann, nektet å forlate stillingen. Vår halvbror: Kåre Stornes, f, 1914, var og i skijegerbataljonen. var ved trosset, kom seg ut, døde av hjerneslag i april 1946 på Falstad.To dager før hadde han vert i strenge forhør i Trondhjem med Amerikanske forhørere. Han ville ikke snakke om det, døde når jeg var tilstede,det var en Polsk lege til stede,han kunne ikke gjøre noe da det var sentret til lungene som var rammet, Min bror Ottar og jeg var inne hos Leirsjefen Halvorsen.da Distreiktslegen kom inn gik rett frem til Halvorsen gratulerte han med det første dødsfallet, Halvorsen: sa gjør oppmerksom på at avdødes pårørende er her.

Mitt møte Reichborn -Kjennerud, Vi låg i stilling før angrepet på Jegorlynskaja på vi til Kaukasus, Det var kveld vår Uscha kom frem til min stilling, hadde med seg som for meg syntes å vere en eldre mann, han hadde med vanlig oppakning og gevær, Uscha sa nå får du treffe en landsmann som krever å komme i samme gruppe som en Nordmann, Kom så i prat med han jeg betraktet vedkommende som en eldre urutinert menig, dette var en av siste dagene i Juli 1942, var da i 8 kompani pionerzsoget, Vi ventet på å gå i angrep. dei andre kompaniene var i kamp, vi var i reserve og skulle frem så fremt det var miner eller andre hindringer, som var pionerenes oppgave, vi kom ikke i treffning der, dagen etter, var vi på veg mot. Belajagina, der var det harde kamper, vi var en del rutinerte utvalgte menn som vart sent mot ett hus der som vi skulle sprengte, derfra vart det gjort svær motstand både med svær mg og granat kastere, vi var 6 mann to falt og to vart hardt skadd, men vi fikk kjempet ned dette redet, byen vart inntatt, vår enhet pionerene vart plassert på torvet i byen skulle der holde vakt i tilfelle partisaner, tross alt var vi bare en panzerspits som gikk frem, på alle sider var det fiender, i åtte tiden på kvelden kom Reichborn, hadde vert og organisert en kasse med vodka små flasker ver på 2,5 desiliter, han sa til meg, vi har ikke hatt noen fest siden vi møttest, no skall der drikkes, hadde liten lyst. brennevin låg ikke for meg, han fikk til slutt overtalt meg til å skåle, tok ver vår flaske, drakk ren vare, med meg gikk det sent, Reichborn hadde tømte tre flasker, påsto at jeg var en pyse som ikke kunne holde han med selskap, jeg var eneste Nordmann i kompaniet, Uscha kom og spurte vem som tok første vakt fra 10 -12, jeg melte meg på. Reichborn, tok neste vakt, 12 -2. eller vi kan jo vere i sammen om det sa han, nok om det jeg våknet, såg meg omkring det var morgen ingen vakt, vodka kassen var tom, det hadde vert 10 fl der, drikking hadde jeg da ikke greia på. Uscha kom og spurte vem som hadde vakt, viste ikke va jeg skulle svare. alle lå og sov bare jeg var våken, alle vart vekt, et leven uten like, ingen var på vakt, Uscha sa til meg du hadde første vakt vem avløste deg, ville ikke sette Reichborn i klemme sa jeg husker ikke Rechborn, sa ingen ting, tenkte ikke over konsekvensene da,

Slik vart jeg vart gjort ansvarleg, Uscha sa han ville raportere meg og jeg ville bli stilt for Kriksrett. Snakket etterpå, med Reichborn spurte vorfor han ikke meldte og sa det var han som hadde avløst meg, Han presenterte seg da som Norsk Høyesterettsadvokat, sa at han hadde oversatt dei Tyske lovene til Norsk etter hans mening kunne jeg ikke stilles ansvarleg, han skulle snakke med Rettsinstansene i Divisjonen, etter det, sa han fra om at han hadde melt seg som krikskorrespondent og hadde ikke noe med å gå med gevær, Etter det forsvant han kom til regimentstaben, tror han var ved min avdeling bare 6 dager, Da vi var på vei til malgobek, kom han og hilste på meg var da på tur tilbake til Norge, ferdig med sin frontinnsats, Spurte om det var noe han kunne hjelpe meg med når han kom hjem, Sa den gang til han så fremt du kan så kall meg hjem til Norge, Etter det som hadde skjedd sto jeg i svarte boka til Uscha. Han falt ved Malgobek, Jeg vart kommandert til 5cm panzer kannozoget, Fra Reichborn - Kjennerud har jeg ikke hørt et ord siden.

Jeg vil nu fortelle vordan Eilif Hensvold falt Eilif var kommet til trosset og var blit lastebilsjøfør, hadde på hele fremmarsjen sommeren 42, kjørt Kjørt bilen, ved Malgobek hadde bilen han var ansvarleg for fått akselbrudd. Eilif vart da beordret til den kanonen som jeg da var maskingevær mann på, for sikring av kanonen, vi var da ferdig med første del av angrepet, Vi var kommet frem til den 9 -10-42. vi låg da på avhang med kanonen, ca 200 m bak infanteriet som da var 5 kompani, dei hadde gravd seg ned på høyden. det var i middagstiden vi satt og spiste, Eilif satt med ryggen mot frontlinjen, det kom et granat nedslag ca 50 -70 m fra oss når avstanden var så lang estimerte vi det ikke, plutselig seg Eilif samen vi snakket til han han var borte, død vi undersøkte han på stedet, det viste seg en liten granat splint var gått inn i nakken på han og antageleg truffet lillehjernen, han var død momentant, To dager før Korn Norvik Qvisling forbi stillingen vår han var i 5 kompani nå var han lettere såret, i ei hand som han hadde i falle, vi pratet med han og kom til at dette var et heimatskudd, fra der vi låg og opp til hovedforbindingsplassen var det ca 200 meter, han var i godt humør, vi fulgte han med øynene, 50 m fra forbindingsplassen slo det ned en granat ganske nært der han var, en del fra vår kanon gikk opp. jeg ble ikke med, dei fortalte han var mye lemlestet og var nok død på stedet, Siden var det jeg og en venn Ove Pedersen Danske som jeg hadde vert i samen med, fra Graz, vi besøkte Diwisjonens gravplass ved Nishny - Kurp, der fant jeg gravstedet til, Eilif Hensvold, det var satt trekors på gravene med navn og personalia, Likedan Norvik Qvisling. Der sto: Qvisling Norvik som han og var blit kalt. den tiden jeg hadde kjent han, dervar og Georg Henriksen, en som jeg

kjente fra før krigen. og en Hagen fant ham ikke på lista. ellers var det flere Nordmenn begravet der, festet meg ikke med noen av dem, det var på tusener fra Diw Wiking der. når vi trakk oss ut fra Kaukasus vart det fortalt at Tyske panzere hadde slettet gravene, Etter Malgobek og Agadir, vart alt berre verre, det vart ikke som før, en kunne ikke ha nert forhold til andre kammerater, vi viste livet var kort ved fronten, dei nye som kom, gikk for det meste, enten død eller såret, hadde to til bake enda det var Dansken Ove Pedersen, Og en Tysker fra Rihn Distriktet, familien drev med vindruer, vart bedt hjem til han når krigen var slutt. Kalte han bare med familienavn, Schock, Hadde vert med fra første dag, mot Sovjet, var, Panzer kanon skytter, kom til hans kanon ved Malgobek, han var en venn som ikke glemmes, kom til Reg Westland da Reg Nordland vart oppløst, Schock kom som Zugfyrrer til Zuget der Hermod var panzerskytter, Spurte om han var bror til Olav han hadde skrytt lit av meg og sagt vist han var like tapper kom dei godt overens slik vet jeg vordan det gikk med Schock, Hermod mente han var kompanisjef på slutten alt var i et rot da. sier Hermod, 20 -1 -45, Hermod

såg nu kirkespirene i Budapest Bataljonsjefen mente at innen kvelden skulle dei ha fått forbindelse med dem som var i kesselen, for å få dem ut, det skulle vere et møte av noen av ofiserene fra Wetland og Germania i Hovedkvarteret til Germania, Hermod forteller, at hans venn, folketysker Walmann som var melder oppholdt seg ikke så langt fra møtestedet, klar til å ta mot melding, Schock var med fra Hermod sin avdeling, under møtet fikk hovedkvarteret en fulltreffer av en granat, så å si alle vart drept, Dorr som var Regimentsfører for Germania ble hårdt skadet, døde på sykehus i Wien den 16 - 5 -45 Schock døde der, Walmann kom til Hermod å mente at nu var helvete løs. så å si alle ofiserene fra Reg, Germania og Reg, Westland var borte, Etter det vart angrepet mot Budapest avbrutt, og vart ikke gjenopptatt

Håper du får bruk for noe av dette,

Nymoens 3340 Åmot 5-7 - 94.

Venlig Hilsen

Olav Ingemar Tuff,